

3
DOMINO HEN-
RICO PRINCIPI ILLV-
STRISSIMO, INVICTISSIMI

Regis Emanuelis filio, Cardinali & Archiepiscopo amplif-
simo, hæreticæ prauitatis supremo in Lusitania Inqui-
sitori integerrimo, Frater Hector Pintus Lusit-
tanus salutem & æternam
feliciteriam.

Œgitanti mihi sæpenumero clarissime Prin-
ceps, & varia hominũ studia in memoria verò
santi, illi felices maximeq. laudabiles videtur,
qui omnes suas actiones in Deũ referunt, to-
tosq. se in optimæ vitæ statu exquirendo
& consequendo collocarunt. Intelligentes enim mundi glo-
riam, potentiã, & opes, ad quas plerique mortales auiditate
inflammati aspirant, non esse in rebus expetendis & præ-
claris numerandas, quippe cũ eas caducas & incertas aspi-
ciant, virtutem amplectuntur, quæ altissimis defixa radi-
cibus, neque potest incendio amitti, neque direptioni com-
mitti, neq. vlla temporũ varietate labefactari. Inter omnes
qui hunc felicẽ vitæ cursum cõficiunt, tu vnus emines Prin-
ceps Christianissime, qui in insigni dignitate constitutus,
rerumq. maximarum gloria præstantissimus virtutem mi-
rabiliter sectaris. Omni enim humana superbia & arrogã-
tia contempta, ad cælestia aspiras, & non solũ tuos Lusita-
nos, sed alias etiam nationes, ad quas fama tua, nominisq.
celebritas & splendor euolauit, vsque adeo tua vita & ex-
emplo instruis & deuincis, vt admirabilis illis quædã amo-
ris in te & obseruantie exardescat magnitudo. Est enim
virtutis propriũ homines allicere ad diligendũ, cũ ob illius
amplitudinẽ eos etiam, quos nunquam vidimus, diligamus,
eorumq. memoriã cum benevolentia & veneratione vsurpe-
mus. Est igitur ea vita felix & expetenda, quæ non in fal-
sa mundi gloria nititur, sed in virtute diuinã, numinis imi-
tatione consistit, ex qua verus honor minimẽ contemnendus

dimanant. Quod tu intuens illustrissime Princeps eas opes
 ardentè quæris, quæ animum amplificent, ex quibus intel
 ligis, posse veram gloriam redundare. Tu es rectæ iustitiæ
 dulcisque pacis conseruator. Ad te tanquam ad singulare
 præsidium confugiunt afflicti. Te omnes intuentur, & pru
 dentiam atque virtutem tuam admirantur. Tu es vnus in
 quo nititur Lusitaniæ salus. Quid plura? Tu es verè prin
 ceptus Christianus. Hæc est vera gloria, & illustris nominis
 claritas & amplitudo, quæ vigeat memoria omnium secu
 lorū, quæ posteritas alet, & ipsa perpetuitas semper intueo
 bitur. Cui igitur nisi tibi debeo labores meos dedicare? Sed
 vt meipsum planè cognoscas, rationē vitæ meæ tibi paucis
 exponam. Ego cum fuissē ab ineunte atate in literis La
 tinis versatus, & postea nonnullos annos & Salmanticæ
 & Comimbriæ iuri ciuili operam dedissem, cœpi mecum cogi
 tare, esse illum vitæ statum, ad quem ego aspirabā, multis
 atque turbulentis negotiis oppressum, & infinitis animi pe
 riculis expositum. Versabatur mihi ante oculos illa Dei no
 stri sententia: Quærite primum regnū Dei, & iustitiā eius
 & hæc omnia adiicientur vobis. Et hæc in animo versans
 existimabam, id quod erat esse religionē rectam viā ad vitā
 immortalē cōsequendam. Eam ob causam ingressus sum or
 dinē D. Hieronymi, vbi viget solitaria quædā tranquillitas,
 & religionis obseruātia. Et inter fluxus nonnullis annis mis
 sus à primatē meo totius ordinis moderatore ad ordinis col
 legium, tanquam ad bonarū artium mercaturam, mea stu
 dia longo interuallo intermissa reuocaui. Ibi octo continuos
 annos auidē & ardentè dedi operam literis, in quibus totū
 cursum & philosophiæ & theologiæ sub excellentibus præ
 ceptoribus virtute & sapientia præstantibus perfeci, & v
 triusque linguæ Græcæ & Hebraicæ notitiā cōparauī.
 A collegio reuersus ad monasterium, vnde profectus fuerā,
 quantum potui me abduxi ab omni negotio humano, totūq̃
 me dedi studio diuinarum literarum. Et consideranti mi
 bi, atque sepe numero memoria repetenti prophetæ Esaiæ
 vtilitatem, magnificentiam & amplitudinem, esseque eius
 expositores paucissimos, eosque breuissimos, eumq̃ multis
 in locis indigere explanatione, oriebatur desiderium quod
 dam

dam eius explanandi. Sed cum eius profunditatem, meique ingenij imbecillitatem perspicere, cadebam animo equidē longēque ab scribendo abhorrebam. Est enim diuina scriptura liber ille inuolutus, quem vidit Ezechiel scriptum intus Ezech. 2. & foris: foris, propter sensum in primo & aperto orationis argumento apparentem: intus, propter spirituales intelligentiam, & alta atque diuina mysteria. Eam ob causam ait Gregorius Nazianzenus fuisse legis tabulas ex utraque Exod. 32. parte scriptas. Et cælestis ille magister Christus Deus noster, Scrutamini, inquit, scripturas, significans non sat esse eas legere, sed opus esse earum arcana & profunda mysteria altè perspicere, & diligenter inuestigare. Quam ob causam eas thesauris abscondito comparauit. Et quemadmodū Matt. 12. Hebræis se in promissam terram conferentibus, & foederis arcam secum asportantibus se obiciebat Iordanis, impediens illis ingressum: sic mihi ante oculos ponebatur huius diuini vatis difficultas. Sed quod me terrebatur, id ipsum mihi animum excitabat. Intuebar enim Deum illis magnū illum fluuium aperuisse, & viam mirabiliter parasse: quo fretus speram fore, vt Deus sui prophetæ sensum mihi aperiret, quo valerem illum securè penetrare. Sciebam Davidē Iosue. 3. dicere in Psalmo, esse legem Domini immaculatā animasque conuertentem: & Apostolum Paulum in epist. ad Rom. eā Psal. 18. sanctam & spiritualem appellare. Cum autem ego mōspū Rom. 7. peccatorum maculis inquinatum cognoscerem, qui fieri potest, vt auderem ad diuinarum literarum interpretationem contaminatis manibus accedere? Si Oza fuit à Deo percussus quod arcam, in qua lex fuerat recondita, tetigisset, vt literæ diuinæ contestantur, quas poenas esse meæ temeritatis daturus, si non arcam, sed ipsam sanctam scripturā attingerem, & explanare contenderem? At ex altera parte videbam ipsam scripturam ita in Ecclesiastico dicentem 2. Reg. 6. 1. Para. 13. Qui elucidant me, vitam æternā habebunt. Hæc erant quæ versabant in deliberando meum animū, illique afferebant ancipitem curam cogitandi. Sed illis circumspectis & exploratis, facta summa omnium mearum cogitationum, decreui tandem diuino fauore implorato, hunc diuinum vatem aggredi, sperans Deum me in hoc opere pro eius honore su-

cepto adiuturum. Sequor communem versionem ab ecclesia approbatam, & in fine vniuscuiusque capitis aditio ex Hebræo nonnullas annotationes. Vaticinatus est Esaias in Iudæa, non solum ante Babylonicam, sed etiam ante decem tribuum captiuitatem. Est eius præcipuum institutum prædicere nostræ fidei mysteria, præsertim Christi Dei nostri aduentum, & acerbissimam mortem, vocationem gentium,

Simile.

& veteris legis sacrificiorum abrogationem. Vt enim qui vult aliquam conflare campanam, prius efficit formam quãdam luteam, eam ingeniosè vertendo & versando: sed conflatò tintinnabulo, forma reicitur & frangitur, & pedibus conculcatur, quippe quæ solum ad tintinabuli vsque completionem erat profutura & duratura. sic effecturus Deus ecclesiam suam, quæ est admirabilis quædam campana, totum orbem terrarum sonitu suo adimplens, instituit prius antiquæ legis ceremonias & sacrificia, tanquã formam luteam, quæ non nisi ad ecclesiæ vsque formationẽ durarent. Ecclesia autem constituta, Euangelioque nuntiato, omnia illa vetera sacrificia fuerunt reiecta & finita, & pedibus cõculcata. Habebat enim lex vmbra futurorum honorũ,

Hebr. 10.

Vt ait in epist. ad Hebræos D. Paulus, non ipsam imaginem rerum. Et ad Corinthios scribens illa omnia asserit Iudæis in figura contigisse. Fuit hic propheta nobilis, & vt aiunt, frater regis Amasiæ, tanta eloquentia præditus, tot sapientiæ ornamentis excultus, vt omnes alios prophetas dicendi copia & amplitudine, mea sententia, facile vincat. Flagrauit tanto studio veritatis nuntiandæ, vt pro ea à rege Manasse, qui se scelerum ministrum præbuerat, & in republica violanda teterrimas fraudes conceperat, fuerit interfectus. Cui igitur eram dedicaturus prophetam, qui fuit princeps illustrissimus, virtutumq; præsidio septus, nisi alteri principi similiter clarissimo, virtutumque maximarum abundantia cumulato? Quare princeps Christianissime hoc exiguum munus, quod tibi dicare constitui, vt meam erga te incredibilem pietatem ostenderem, pro tua singulari humanitate velim benignè suscipias. Vale.